

Fag: Mediefag og dansk

Målgruppe: Ungdomsuddannelser – evt. 7.-10. klasse.

TV-udsendelse: Operation X: Fødevarerefusk i Dominos, TV-2, 2018, 41 min.

Udarbejdet af: Lars Due Arnov, Gymnasiekonsulent, CFU-KP.

Link til udsendelsen:

Fødevarerefusk i Dominos fra 2018 er en af Operations X's mest betydningsfulde udsendelser. Foruden høje seertal fik dokumentaren store konsekvenser. Den var den direkte anledning til, at Fødevarestyrelsen efterfølgende førte tæt kontrol med Dominos, hvilket bl.a. førte til påbud om lukning af flere butikker. Sammenholdt med en væsentlig medie- og forbrugerstorm førte det til, at Dominos Pizza i 2019 lukkede sine forretninger og selskabet gik konkurs. Sidenhen er kæden dog genåbnet flere steder i Danmark med nye ejere.

Faglig relevans/kompetencer områder

Udsendelsen og denne vejledning kan bl.a. bruges i arbejdet med følgende faglige mål:

- Analyse af filmiske og dramaturgiske virkemidler i film, tv og nyere medier.
- Analyse af grundlæggende træk ved fakta, fiktion og blandinger mellem disse former.
- Identifikation af centrale genretæk, medier og medieplatforme samt samspillet mellem dem, herunder transmedialitet.

Ideer til undervisningen

Udsendelsen egner sig fint som et eksempel på en undersøgende dokumentar, der mest ligner en klassisk dybdeborende dokumentar, men som også har elementer af interaktive fortælleformer, idet tilrettelæggeren Morten Spiegelhauer undervejs fremprovokerer situationer, resultater og reaktioner.

Giv eleverne nedenstående opgaver og spørgsmål på forhånd og lad dem dernæst screene dokumentaren. Efter screeningen placeres eleverne i grupper, hvor de arbejder med opgaver og spørgsmål. Bed eleverne begrunde deres analyser og svare med konkrete observationer. Lån evt. udsendelsen (også) til eleverne, så de kan tage screenshots af observationer og pointer. Træk lod og lad nogle af grupperne fremlægge deres svar – efter en model, hvor den første gruppe tager de første spørgsmål. Den anden gruppe de næste og så fremdeles. De øvrige grupper kan supplere, hvis de har noget at tilføje.

Der kan bl.a. arbejdes med følgende opgaver/spørgsmål:

- Klarlæg hvilken type tv-dokumentar, som der er tale om – evt. en blanding mellem flere former. Fokusér bl.a. på fortælleforhold, voice over, dramaturgi, interviews, skjult kamera, arkivbilleder og filmiske virkemidler.

- Fastlæg udsendelsens opbygning og dramaturgi. Hvilke sekvenser er dokumentaren bygget op af (opdel i "kapitler")? Hvilken dramaturgisk model (berettermodel, tre-akter, bølgemodel, aktantmodel mv.) kunne dokumentaren være opbygget efter? Begrund jeres vurdering.
- Undersøg og drøft udsendelsens filmiske virkemidler herunder anvendte fakta- og fiktionskoder. Hvorfor anvendes de, som de gør, på de pågældende steder?

Kode ▶ Virkemidler ↓	Faktakoder	Fiktionskoder	Hvor mest tydeligt?
<i>Tilføj selv rækker</i>			

- Undervejs ses flere steder et pizzabud køre på en scooter. Hvordan er det filmet, og hvordan fungerer det i forhold til udsendelsens opbygning og tematik/vinkling?
- I udsendelsen anvendes der flere steder skjult kamera. Er det fair? Diskutér i hvilke tilfælde skjult kamera er OK, og hvornår det ikke er.
- Hvordan påvirker Morten Spiegelhauer begivenheder og handling – og hvilken effekt har det? Kunne man have opbygget udsendelsen anderledes og i givet fald *hvordan*?
- Fastlæg udsendelsens vinkling. Hvad er dokumentarens vinkling? Kunne man have lavet samme dokumentar med en helt anden vinkling? Og hvordan ville den så se ud? Kom med et bud.
- Fastlæg udsendelsens formål og platform. Hvorfor er dokumentaren overhovedet blevet lavet, og hvorfor blev den vist på TV2 – og ikke fx TV3?
- Undersøg hvor man kan se udsendelsen i dag
- Undersøg debatten om udsendelsen på Operation X's Facebook-side <https://www.facebook.com/watch/?v=247112275986696>. Hvordan reagerede folk umiddelbart på dokumentaren og Dominos Pizza?
- Undersøg steder og online platforme, hvor der henvises til udsendelsen, og hvor den debatteres. På hvilke måder og via hvilke "kanaler/hjemmesider/blogs mv." søger TV2 og Morten Spiegelhauer at øge kendskabet til dokumentaren og problematikken? Og hvorfor gør de det på den måde?
- Find ud af og fastslå konsekvenserne af udsendelsen for Dominos.

- Morten Spiegelhauer og Operation X har fra tid til anden været udsat for kritik. Gå på nettet og find ud, hvad kritikken handler om. Start med denne artikel "[Borende journalistisk X går lige til kanten](#)". Kristeligt Dagblad, 1.6. 2019.